

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Ecclesia hoc pacto liberata est à necessitate postulandorum ab Imperatore Conciliorum. Synodi itaque Diœcesanæ, quæ antea extraordinariæ erant, & indigebant rescripto Principis, versæ sunt in ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

esset, eam canone scripto firmarunt in secunda synodo Oecumenica, quæ prima est Constantinopolitana. Primum enim orientales Romam accedere noluerunt, tamen per Imperatoris Theodosij literas accersiti essent, postquam Constantinopoli in unum conventum esset. Cur autem ita ipsis placitum fuerit, nulla alia probabilis ratio occurrit quàm quòd supremam esse contenderent Conciliorum orientalium auctoritatem. Vnde in epistola synodica ad Damasum & ad synodum occidentalem non dubitant scribere se anno superiore Concilium generale celebravisse, tamen illud constaret ex solis Episcopis orientalibus. Quapropter in Concilio Aquileiensi rectè dicebat Ambrosius esse *consuetudinem hujusmodi ut in Oriente orientalium esset Concilium, intra occidentem occidentalium.*

II. Robustius urget canon secundus Concilij Constantinopolitani, cujus auctoritas ab Ecclesia univèrsa recepta est. Decernit itaque quonam modo peragenda sint judicia canonica apud orientales, sive pro depositione Episcoporum, sive etiam pro reliquis causis quæ incidunt. Ordo autem quem in his rebus præscribit, plenus prudentiæ est, ac mirabili temperamento conditus. Nam primum jura provinciarum & privilegia illustrissimarum Ecclesiarum eo canone conservantur, juxta canones Nicænos. Tum Episcopis damnatis nova remedia tribuuntur, multò commodiora & faciliora quàm ea quæ Concilium Antiochenum invenerat, cum se vota judicum diviserant, sive accedendo ad Imperatores ad obtinendum novum Concilium. Nam in eo Concilio jurisdictionum limites constituuntur juxta divisionem Dioceseon Imperij, & suprema esse decernitur auctoritas uniuscujusque Dioceseos in universis judiciis de disciplina latis. Diocesim cum dico, eo sensu eam dictionem usurpo quem obtinet in legibus Imperatorum & in canonibus hujus Concilij Constantinopolitani, scilicet pro tractu quodam & diversarum provinciarum collectione, quæ Præfæcto prætorio aut ejus Vicario parebat in causis civilibus, Exarcho verò in causis ecclesiasticis. Itaque cum Imperium Orientis divisum esset illa tempestate in quinque Dioceses, Ægyptiacam videlicet, orientalem, Thracicam, Ponticam, & Asianam, Concilium Dioceses ecclesiasticas partitur in totidem synodos. Ex Notitia porrò Imperij constat quinque in Ægypto provincias fuisse, quarum caput erat Alexandria; in Oriente, undecim, sub Antiocheni civitate; in Ponto, decem, sub ci-

vitæ Casaræ Cappadociæ, quæ urbs regia Ponti fuerat. Asiana, cujus metropolis erat Ephesus, in Asia proconsulari sita, constabat pariter ex undecim provinciis. Thracica verò sex provincias complectebatur, & in his, provinciam Europam, in qua Heraclea metropolis Dioceseos Thracicæ. At Byzantium civitas, quæ quondam metropolis fuerat, amissam dignitatem recuperavit; quæ in civitatem Heracleensem translata fuerat ab Imperatore Severo post excisum ab eo Byzantium. Amplificata dein fuit ejus majestas post Constantinum magnum, cum felicibus nominis ejus auspiciis reædificata fuisset civitas, in eaque posita sedes Imperij orientalis, ornataque fuit privilegiis antiquæ Romæ.

III. Dioceses itaque ecclesiasticæ ordinatæ sunt ad exemplum dispositionis civilis Dioceseon; ita ut prima criminum Episcoporum cognitio pertineret ad synodum provinciam; si verò de injusto judicio querela moveretur, deferri illa debebat ad synodum Diocesanam, quam Exarchus convocabat absque speciali permissa Imperatoris. Itaque Patriarcha Alexandrinus convocabat synodum Dioceseos Ægypticæ, id est, synodum sui patriarchatus. Patriarcha Antiochenus convocabat Diocesim orientalem, hoc est, patriarchatum Orientis. Episcopus verò Casaræ Cappadociæ, quæ caput erat universæ Dioceseos Ponticæ, synodum ejus Dioceseos congregabat, ut constat ex Gregorio Nazianzeno in vita Basilij. Episcopus Ephesinus Asianæ Dioceseos Exarchus erat, synodoque generali ejus Dioceseos præsidebat. Quod attinet ad Diocesim Thracicam, ea speciali curæ Episcopi Constantinopolitani commissa est in hoc Concilio, ut disertè adnotavit Socrates. Sed præter administrationem illam, privilegium honoris ei tributum est post Episcopum Romanum, ante ceteros Exarchos, eò quòd Constantinopolis esset nova Roma.

IV. In hac divisione conservata sunt privilegia provinciarum & magnarum Ecclesiarum, quæ in Concilio quoque Nicæno confirmata fuerant, ut inquit patres Constantinopolitani. Omnia hæc magnifica esse video pro dignitate Ecclesiæ; quæ auctoritate hujus canonis liberata est à petendis ab Imperatore Conciliis ad judicandas Episcoporum depositorum querelas; adeo ut synodi Diocesanae in synodos ordinarias versæ sint, cum antea extraordinariæ essent, neque convocari possent absque literis Imperatoris. Sanè cum hi canones novam politiæ exterioris formam constitu-

rent in Ecclesia, tamen in melius mutaretur, Concilium hujusmodi innovationis confirmationem petiit ab Imperatore Theodosio, ut constat ex epistola synodica; non autem à Concilio Romano, tamen aliam quoque synodicam epistolam ad illud dederit.

V. Video quidem opponi posse adversus hæc quæ diximus quoddam velut silentium hujus canonis, qui disertam mentionem non facit horum duorum graduum jurisdictionis in accusationibus Episcoporum; ideòque videri non introductum fuisse ab hac synodo Constantinopolitana ut prima harum accusationum cognitio pertineat ad Episcopos provinciarum, secunda verò ad synodum generalem Diocesanos. Sanè non diffiteor quin argumentum illud in speciem sit fortissimum. Contendo tamen satis mentem suam explicare patres Constantinopolitanos, ex eo capite, quòd harum quinque Dioceseon limites assignent ad tractandas causas ecclesiasticas, & quòd nihilominus intactam esse velint synodorum provincialium auctoritatem canone Nicæno constitutam. Harum autem potestatem hanc esse volunt ut causas suo jure definiant, ea tamen lege, ut causæ quæ synodorum Diocesinarum cognitioni tribuæ erant, velut depositiones Episcoporum, in synodo Diocesana retractentur; in ceteris verò capitibus, nihil derogeret supremæ provincialium synodorum auctoritati. *Servata verò, inquit canon, que scripta est de gubernationibus regula, manifestum est quòd illa que sunt per unamquamque provinciam, ipsius provincie synodus dispenset, sicut Nicæno constat decretum esse Concilio.* Hi gradus jurisdictionis luculentius explicantur in canone sexto ejusdem Concilij, qui extat in collectione Græca, licet desideretur in Dionysiana: *Iubet sancta synodus, primum quidem apud provincie Episcopos accusationem persequi, & apud eos probare crimina Episcopi qui accusantur. Quòd si evenerit ut provinciales Episcopi crimina que Episcopo intentata sunt corrigere non possint, tunc ipsos accedere ad majorem synodum Diocesanos illius Episcoporum pro hac causa convocatorum.*

VI. Quæri potest an judicia sic definitur in his synodis Diocesanis ut locus non fuerit appellationsi aut querelæ ab una ad aliam. Verùm inutilis est hæc quaestio, cum institutio illa synodorum Diocesinarum non ob aliud facta fuerit quàm ut confusio illi iretur obviam, & ut caveretur ne quis Exarchorum, aut ipsius synodus, causas alienæ Diocesanos ad se traheret; ut disertè scriptum est in initio hujus canonis: *Qui sunt super Diocesim Episcopi, nequaquam*

ad Ecclesias que sunt extra terminos sibi prefixos accedant, nec eas hac presumptione confundant. Qui in hac Dionysij versione vocantur *Episcopi qui sunt super Diocesim*, ij in contextu Græco dicuntur *Ἐπίσκοποι τῆς Διοκλήσεως*, *Exarchi Diocesos*, & in versione Latina *Primates*.

VII. Apertius & luculentius explicatur suprema Conciliorum Diocesinarum in judiciis faciendis auctoritas eodem canone sexto; quo decernitur eos ad accusationem admittendos non esse qui ad Imperatores vel ad tribunalia magistratum accederent, vel universalem synodum perturbare conarentur, contemptis universis Diocesanos Episcopis, *πᾶσι τῶν ἀρχιεπισκόπων τῆς Διοκλήσεως ἑπιτοκῶν*. Constat sanè ex historia ecclesiastica canones illos (qui jus suum Imperatoribus auferre non poterant, sicuti nec volebant, cum nihil in eis contineatur quod Principes removeat ab hac cura) non obtitisse deinceps quin Imperatores Concilia ex diversis Diocesibus congregaverint ad judicandas Episcoporum causas. Verum nihilominus semper est eam Concilij Constantinopolitani patribus mentem fuisse ut perpetuam regulam ederent quæ synodis uniuscujusque Diocesanos conservaret supremam potestatem in judiciis de disciplina ferendis. At Theodosius Imperator institutionem illam approbare noluit, ne juribus Imperij vulnus inferri consensisse videretur. Vnde factum est, ut ego quidem arbitror, ut cum synodus ab eo petivisset confirmationem suorum canonum, ipse eam concedere noluerit. quod colligi posse existimo ex collectione Græca à Dionysio Latine versa, in qua omisus est hic canon, tamen postea Græci eum descripserunt in ultima collectione sua edita in synodo Trullana.

VIII. Eadem synodorum uniuscujusque Diocesanos suprema in ferendis judiciis auctoritas colligitur ex epistola quam Cyrillus Episcopus Alexandrinus ad Dominum Episcopum Antiochenum scripsit in gratiam Petri Episcopi; quem Dominus inauditum deposuerat, negata etiam licentia defensionis. Is ergo Cyrillum & Proclum Constantinopolitanum adiens, querelam suam ad eos detulit, oravitque ut se gratia & favore suo juvarent apud Dominum. Ea de causa Cyrillus epistolam dedit ad Dominum, quam Græci posuerunt inter epistolas canonicas. In ea verò Dominum monet ut senis istius lacrymas temperet, eique defensionis locum præbeat secundum morem, id est, Domino coram & Episcopis qui ei subsunt; iis tamen exceptis quos velut suspectos Petrus recusabit, ad vitandam judicij nullitatem. Vnde

¶ non vt. Concilij C.P.